

zat találunk 's butorozhatjuk 's meg szólhatjuk. — Mert hiában! ezek olly dolgok, miket az embernek magának kell tenni.

Fogadjja szives üdvözlétemet, barátja

KOSSUTH

Boritéken: Jules Tanárky, Sea Cliff, Ventnor, Isle of Wight, England.

75.

Ventnor (Isle of Wight), 1859 aug. 18.

PULSZKY FERENC KOSSUTHNAK AZ ANGOL KÖZVÉLEMÉNY
ITÉLETÉRŐL SZEREPÉT ILLETŐLEG A HÁBORÚBAN.

Sk. levél O. L., N. M., Kossuth-ir.

A' kormányzónak,

Miután visszajövedeled közelget, szükséges hogy ismerd az angol közönség nézeteit személyed iránt 's azon szerep iránt, melyet az utolsó crisisben játszottál. A' Villafrancai béke hírére az egész világ kikelt a császár ellen, azonban senki sem vetette a Te szemre, hogy vele szövetkeztél. Blind ugyan irt egy cikket az Advertiserbe, mellyben ő, a' vak, sajnálja rövidlátásodat, egyébiránt semmi angolra nem akadtam, a' ki eljárásodat rosszalta volna. Azólta a nemzet még egyszer keresztül ment az invasióális félelmen, 's akkor a Császár még inkább népszerűtlen volt itten, de még akkor is nem találkozott senki, a ki rólad csak egy rosz szót is mondott mind a' mellett, hogy épen akkor mind a Constitutionel mind a Patrie két oszlopos dicsérettel elhalmozott. Azólta megint meg változott a közvélemény, a' herczegségek sorsa, melly az angol népet igen érdekli, úgy látszik hogy jobbra fordul, 's miután tegnap az általános, teljes és kivétel nélküli Amnestia hire megjött, nem is kételkedem, hogy ismét népszerűvé lesz Napoleon. — Nincs tehát miért pirulnod kellene, hazánk javát elő akartad mozdítani becsületes és biztos módon, kezdetben nagy sikerrel, de jelenleg hiába, ámbár hazánk is nyert az által, hogy a Császár és a Szárd kormány Tégedet mint Statusférfit elismertek. Mind ezen előkészület, mind ezen értekezletek, szervezés és diplomacia nem maradnak meddően; nem adok a' mostani állapotoknak két évet 's ismét lesz francia-osztrák háború 's akkor aztán csakugyan nem lesz semmi fennakadás. A Szárd és most az amnestia után a Francia kormány systema is örökös ellentétet képeznek az osztrák rendszer ellen, melly az események logicája szerint mulhatatlanul új összeütközésekre vezet. Én azért „nem mondok le a' világról, mézet lehet itten szedni sok virágról.“ Közelget a' mi felszabadulásunk órája is, 's ugyan azért nem úgy kell visszajönnöd az angol közönség elébe, mintha megverték volna, de úgy mint annak a' ki, habár nem volt alkalma a' megütközésre, még is meg tette az előleges készüléteket a' harcra 's győzelemre. „Sursum Corda!“ jó szolgálatot tettél a hazának 's a szabadság ügyének. Mit mond Mazzini, azt nem tudom, 's avval nem gondolok, most az olasz események eléggé megmutatták, hogy

jelenleg legalább nincs semmi befolyása, Garibaldi most a párt főnöke, nem Mazzini.

A' mi a lakást illeti, azt előre nem lehet felvenni, szükség, hogy tudjuk, mikor érkezel, 's hány szobára van szükséged, akkor könnyű lesz lodging houest találni, mert ha csak előre nem fizeti az ember, két három napnál nem tartják tovább üresen. Ird meg tehát mikorára vegye ki Tanárky, 's mit kívántok. —

Isten veled, stb.

PULSZKY

76.

Jersey, St. Hélier, 1859 augusztus 19.

IRÁNYI KOSSUTHNAK A HÁBORÚ ALATT NEVÉVEL
KERINGŐ KIÁLTVÁNYOK HITELESSÉGÉNEK
MEGCÁFOLÁSÁRÓL.

Sk. levél; O. L., N, M, Kossuth-ir.

Tisztelt Barátom!

Becses levelét mult hó 31.-éről csak tegnapelőtt vettem Jerseyben. Én t. i. alig hogy megérkeztem Párisba, mindjárt másnap folytattam utamat ezen szigetbe, hogy Olaszországban megrongált egészségemet a' tengeri fürdők által helyreállítsam. S ámbár megkértem volt Henszlmant,¹⁰⁴ hogy időről időre nézzen a' rue Vaugirardba ha nincsenek e leveleim, ő mégis csak ismételt sürgetésre tette f. hó 15.-én. Igen sajnálom, a' késedelmet 's a' mint vettem felszólítását, elhatároztam a legközelebbi gőzössel, azaz ma, átkelni Franciaországba. Azonban tegnap rosszabbul lettem 's így kénytelen vagyok néhány napig elhalasztani elindulásomat, de a jövő héten Párisban leszek és el fogok járni a legió ügyében.

A' proclamatio meghazudtolása megtörtént. Még Genuában valék, midőn Szabó Imre említette, hogy az Allgemeineban olvasta, miszerint Sz[arvad]y dementirozta a' Kölni-ben úgy az önét mint a Kl.-ét. Sz[emer]e cikke, ha jól emlékszem, júl. 11-ről szól, tehát alkalmasint előbből mint a démenti. Egyébiránt Sz-y midőn nekem is átküldötte ezen cikket azt írta, hogy Ön nem válaszolt neki, vagyis inkább nem mondta mit tegyen ezen támadás ellenében. Azóta a National Zeitungban megjelent levelet is küldött hozzám, melyben valamely firkász, ki hallott ugyan harangozni, de nem tudja hol, Perczelék bölcs magaviseletét magasztalja. Én azt gondoltam, hogy a proclamatiok meghazudtolásán kívül nem szükség jelenleg egyéb felszólalás. A' dolog még nincs befejezve, ráérünk, ha kell, magunk igazolására később is szót emelni. Azonban ha Párisban leszek, majd tájékozni fogom magam e' tárgy körül, de oly részletekbe semmi esetre se látom sem tanácsosnak, sem — tekintve a francia sajtó állapotát — lehetségesnek bocsátkozni, minőket Ön javaslólag hoz fel.

¹⁰⁴ Henszlmann Imre archeologus és mütörténész.